

TURINYS

III TEMA. ŽMOGUS TAUTOJE: KALBA, LITERATŪRA, KULTŪRA • 6

1 SKYRIUS. Rašto, knygos ir gimtosios kalbos reikšmė • 8

1. Ką gali atkaklus žmogus? Martyno Mažvydo asmenybė • 8
2. Kuo tautai svarbi pirmoji spausdinta knyga? Martyno Mažvydo „Katekizmas“ – pirmoji lietuviška knyga, pirmasis eilėraštis, pirmasis lietuvių kalbos vadovėlis • 13
3. Kodėl svarbi gimtoji kalba? Mikalojaus Daukšos „Prakalbos į malonųjį skaitytoją“ prasmė • 18
4. Kuo savita žemdirbių kultūra? Mekomės skaityti Kristijono Donelaičio poemos „Metai“ ištrauką • 21
5. Kur slypi žmogaus herojiškumas? „Vargo mokykla“ ir knygnešių pasiaukojimas • 25

• 1 skyriaus apibendrinimas. Įsivertinimas • 30

2 SKYRIUS. Tautinis atgimimas: asmenybės, kūrusios ir tebekuriančios Lietuvą • 32

1. Kaip žadinama tautos savimonė? Kalbinės raiškos priemonės Antano Baranausko poemoje „Anykščių šilėlis“ • 32
2. Ką gali pasiaukojimas? Vinco Kudirkos asmenybė • 37
3. Kokiems tikslams įpareigoja himnas? Vinco Kudirkos „Tautiška giesmė“ – tautos gyvenimo gairės • 41
4. Koks poetas yra didis? Maironio asmenybė • 43
5. Kuo brangus gimtasis kraštas? Tėvynės paveikslas Maironio eilėraščiuose „Milžinų kapai“, „Lietuva brangi“ • 45

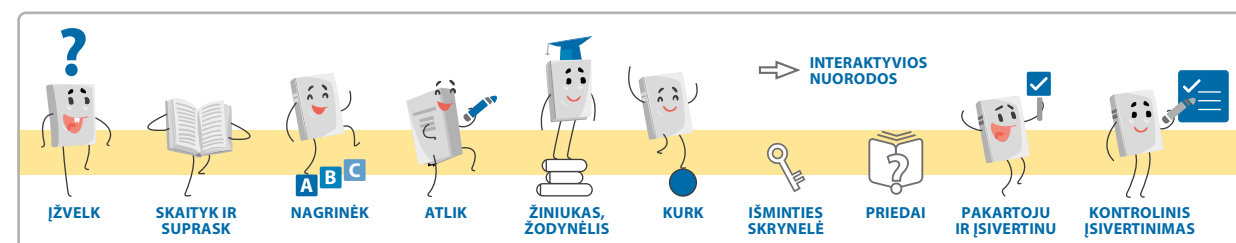
• 2 skyriaus apibendrinimas. Įsivertinimas • 50

3 SKYRIUS. Kultūros svarba žmogui ir tautai • 52

1. Kokia asmenybė yra įvairiapusiška? Mikalojaus Konstantino Čiurlionio gyvenimas ir veikla • 52
2. Ką gali atskleisti laiškas? Mikalojaus Konstantino Čiurlionio laiško broliui („O virš tų krantų, virš to mylimo Nemuno“) kultūrinis aspektas • 57
3. Kas išreiškiama poezija? Jono Strielkūno, Marcelijaus Martinaičio poetinis žodis • 60
4. Kuo žavi poezijos paprastumas? Kaimiškosios kultūros atspindžiai Jono Aisčio eilėraštyje „Peizažas“ • 64
5. Kaip išsakomi jausmai tėvynei? Justino Marcinkevičiaus eilėraščio „Tai gražiai mane augino“ prasmė • 66

• III temos apibendrinimas. Įsivertinimas • 68

SUTARTINIAI ŽENKLAI

IV TEMA. GYVENIMO IŠBANDYMAI • 70

1 SKYRIUS. Žmogaus elgesys, jausmai, apsisprendimai sudėtingose situacijose • 72

1. Kas lemia charakterį? Šatrijos Raganos asmenybė • 72
2. Kada išryškėja būdo bruožai? Veikėjų charakterio ypatybės Šatrijos Raganos apsakyme „Irkos tragedija“ • 75
3. Kas padeda apsispręsti? Veikėjų elgesys sudėtingose situacijose Šatrijos Raganos apsakyme „Irkos tragedija“ • 81
4. Kaip išgyventi išbandymus? Bitės Vilimaitės apsakymo „Užpustytas traukinys“ prasmė • 88
5. Ką suteikia nuoširdi bendrystė? Veikėjų charakterio kaita Frensis Hodžson Bernet romane „Paslaptingas sodas“ • 92

• 1 skyriaus apibendrinimas. Įsivertinimas • 100

2 SKYRIUS. Pasitikėjimas savimi, orumas ir savigarba • 102

1. Kodėl svarbu neprarasti orumo? Autentiškos patirtys Alano Maršalo apsakyme „Aš moku šokinėti per balas“ • 102
2. Kokie išgyvenimai žmogų stiprina? Veikėjo portretas Alano Maršalo apsakyme „Aš moku šokinėti per balas“ • 107
3. Kodėl svarbu išmokti pasitikėti kitu žmogumi? Vaizduojamosios situacijos paskirtis Ketrinos Paterson romane „Smaruolė Gilė Hopkins“ • 110
4. Kaip nuoširdi draugystė išmoko pasitikėti savimi? Ketrinos Paterson romano „Tiltas į Terabitiją“ siužetas • 114

• 2 skyriaus apibendrinimas. Įsivertinimas • 120

3 SKYRIUS. Jautrumas kitam ir artimo meilė • 122

1. Kodėl reikia mokėti džiaugtis? Veikėjos charakteris Eleanoros Hodžman Porter romane „Poliana“ • 122
2. Kada turime būti jautrūs kitam? Veikėjų tarpusavio santykiai Liusės Modės Montgomeri romane „Anė iš Žaliastogių“ • 127
3. Kodėl nuoširdžios meilės negali įveikti net ir mirtis? Elfi Doneli romano „Sudie, seneli, ištariau aš tyliai“ pasakotojo išgyvenimai • 132
4. Kaip išsaugoti jautrią širdį, kai esi atstumtasis? Joanos Spyri apysakos „Heida“ vertybės • 136

• IV temos apibendrinimas. Įsivertinimas • 140

PRIEDAI

- Privalomų ir rekomenduojamų perskaityti kūrinių sąrašas pagal Lietuvių kalbos ir literatūros pagrindinio ugdymo bendrąją programą • 142
- Kaip skaityti • 143
- Savarankiškai perskaitytos knygos pristatymo elementai • 144
- Išminties skrynelė • 145
- Literatūros kūrinių šaltiniai • 151
- Iliustracijų šaltiniai • 152

III TEMA. ŽMOGUS TAUTOJE: KALBA, LITERATŪRA, KULTŪRA

► Savarankiškai skaitysi ir sutartu būdu pristatysi (p. 143) pasirinktą knygą.

1 SKYRIUS. Rašto, knygos ir gimtosios kalbos reikšmė

Tyrinėsi:	Pasirinktu būdu (p. 143) skaitysi ir suprasi:	Aiškinsiesi ir mokysiesi:	Kursi:	Įsivertinsi:
ką gali atkaklus žmogus; kuo tautai svarbi pirmoji spausdinta knyga; kodėl svarbi gimtoji kalba; kuo savita žemdirbių kultūra; kur slypi žmogaus herojiškumas.	tekstus apie Martyno Mažvydo gyvenimą ir asmenybę; tekstus apie Martyno Mažvydo „ Katekizmą “, „Katekizmo“ lietuviškos pratarinės „ Knygelės pačios bylo lietuvininkų ir žemaičių “ ir elementoriaus ištraukas; tekstą apie Mikalojų Daukšą ; Mikalojaus Daukšos „ Prakalbos į malonųjį skaitytoją “ ištrauką; Kristijono Donelaičio „ Metų “ ištrauką; tekstus apie knygnešius ir slaptąją mokyklą .	- kas yra eilėraščio lyrinis subjektas (kalbantysis); kas yra personifikacija; akrostichas; prakalba; paralelė; herojus; - įvertinti teiginius; rasti teiginius pagrindžiančias citatas; savais žodžiais paaiškinti teksto informaciją; įvertinti istorinę asmenybę; suprasti pirmuosius lietuviškus tekstus; palyginti skirtingų epochų mokyklas; parašyti savo nuomonę apie istorinius įvykius.	eilėraštį su slaptaraščiu – vadinamuoju akrostichu; iliustruotą žemėlapi; vaizdo siužetų vertinimą.	ką gebi pasibaigus pamokai (1–2–3); per 1 skyriaus pamokas įgytas žinias ir gebėjimus (baigus skyrių).

2 SKYRIUS. Tautinis atgimimas: asmenybės, kūrusios ir tebekuriančios Lietuvą

Tyrinėsi:	Pasirinktu būdu (p. 143) skaitysi ir suprasi:	Aiškinsiesi ir mokysiesi:	Kursi:	Įsivertinsi:
kaip žadinama tautos savimonė; ką gali pasiaukojimas; kokiems tikslams įpareigoja himnas; koks poetas yra didis; kuo brangus gimtasis kraštas.	apie Vinco Kudirkos, Maironio asmenybes ; Antano Baranausko poemos „ Anykščių šilėlis “ ištraukas; Vincą Kudirką „ Tautišką giesmę “; Maironio eilėraščius „ Milžinų kapai “, „ Lietuva brangi “.	- kodėl Lietuvės himnas – tautos gyvenimo gairės; ką gali žmogaus pasiaukojimas; kokiomis kalbinės raiškos priemonėmis kuriamas miško vaizdas Antano Baranausko poemoje „Anykščių šilėlis“; kas yra perkeltinė reikšmė; - pasakoti Vincą Kudirką, Maironio biografijas; formuluoti kūrinio pagrindinę mintį, idėją; paaiškinti kūrinio pavadinimą; raiškiai deklamuoti eilėraštį.	dešimt Lietuvos meilės įsakymų.	ką gebi pasibaigus pamokai (1–2–3); per 2 skyriaus pamokas įgytas žinias ir gebėjimus (baigus skyrių).

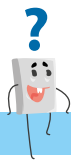
3 SKYRIUS. Kultūros svarba žmogui ir tautai

Tyrinėsi:	Pasirinktu būdu (p. 143) skaitysi ir suprasi:	Aiškinsiesi ir mokysiesi:	Kursi:	Įsivertinsi:
kokia asmenybė yra įvairiapusiška; ką gali atskleisti laiškas; kas išreiškiama poezija; kuo žavi poezijos paprastumas; kaip išsakomi jausmai tėvynai.	apie Mikalojaus Konstantino Čiurlionio asmenybę ; Mikalojaus Konstantino Čiurlionio „O virš tų krantų, virš to mylimo Nėmuno“ (laišką broliui) ; Jono Aisčio eilėraštį „Peizažas“ ; Justino Marcinkevičiaus eilėraštį „ Tai gražiai mane augino “; Jono Strielkūno, Martyno Martinaičio eilėraščius.	- kaip formuluoti temą ir pagrindinę mintį; kas būdinga vaizduojamajam pasauliui; kas yra pasakotojas; kas yra žanras; eilėraštis; posmas; kokia eilėraščio meninė raiška (posmas, eiliuota kalba, epitetas, įsmejinimas (personifikacija), pakartojimas, metafora); - pasakoti Mikalojaus Konstantino Čiurlionio biografiją; plėsti žodyną: aiškintis nežinomų žodžių reikšmes; apibendrinti tai, kas perskaityta; rasti kalbinės raiškos priemones; apibūdinti eilėraščio vaizduojamąjį pasaulį; lyginti eilėraščius.	Mikalojaus Konstantino Čiurlionio asmenybės pristatymą.	ką gebi pasibaigus pamokai (1–2–3); pakartosi ir įsivertinsi per III temos pamokas įgytas žinias ir gebėjimus.

2 SKYRIUS. Tautinis atgimimas: asmenybės, kūrusios ir tebekuriančios Lietuvą

1. Kaip žadinama tautos savimonė¹?

*Kalbinės raiškos priemonės Antano Baranausko
poemoje „Anykščių šilelis“*

ĮŽVELK

- Kokiais jūtimais gali būti suvokiama, pažįstama aplinka? Nurodyk ir pagrįsk pavyzdžiais.
- Kokiais pojūčiais remdamiesi pavaizduotumėte miško grožį, jei tektų kurti tekstą?

SKAITYK IR SUPRASK (Kaip skaityti, p. 143)

Perskaityk poemos ištrauką įdėmiuoju būdu, išsiaiškink nežinomų žodžių reikšmes. Atkreipk dėmesį, kad poema „Anykščių šilelis“ parašyta rytų aukštaičių tarme. Pasiklausyk garso įrašo (⇒ [www.saltiniai.info/files/literatura/LG00/Anykščių_šilelis_gyvoji_poezija_I_dalis.LG1218.mp3](http://www.saltiniai.info/files/literatura/LG00/Anyksciu_silelis_gyvoji_poezija_I_dalis.LG1218.mp3)).

Antanas Baranauskas
Anykščių šilelis (ištrauka)

Kalnai keltuoti, pakalnės nuplikę!
Kas jūsų grožei senobinei tiki?
Kur toj puikybė jūsų pasidėjo?
Kur ramus jūsų užimas nuo vėjo,
Kai balto miško lapeliai šlamėjo
Ir senos pušys siūravo, braškėjo?
Kur jūsų paukščiai, paukšteliai, paukštytės,
Katrų čilbančių taip ramu klausytis?
Kur jūsų žvėrys, gyvuliai, žvėreliai?
Kur žvėrių olos, laužai ir urveliai?
Visa prapuolę; tik ant lauko pliko
Kelios pušelės apykreivės liko!..
Skujom, šakelėm ir šiškom nuklotą
Kepina saulė nenaudingą plotą,
In kurį žiūrint taip neramu regis:
Lyg tartum rūmas suiręs, nudegęs,
Lyg kokio miesto išgriuvus pūstynė,
Lyg kokio raisto apsvilus kemsynė!..

Antanas Baranauskas (1835–1902)

¹ **Savimonė** – savo esmės, savybių ir vaidmens supratimas. Gali būti žmogaus savimonė, tautinė savimonė.

Miškan, būdavo, eini – tai net akį veria;
Vat taip linksmina dūšią, užu širdies tveria,
Kad net, širdžiai apsalus, ne kartą dūmojai:
Ar miške aš čia stoviu, ar danguj, ar rojuj?!
Kur tik žiūri, vis gražu: žalia, liekna, gryna!
Kur tik uostai, vis miela: giria nosį trina!
Kur tik klausai, vis linksma: šlama, ūžia, siaudžia!
Ką tik jauti, vis ramu: širdį glosto, griaudžia!
Minkštučiukai samanų patalai ištieti
Galvą į save traukia ir liula užliesti.
Uogienojai kaip rūtos kelmais kelmais želia,
Juodas, raudonas uogas išsirpusias kelia.
Ant žalio, rausvo, balkšvo dugnio taškai grybų
Tarp medžių marguliuoja iš savų sodybų.

Voveruškų leikelės kur ne kur pro plyšį
Iš po samanų marškos sarmatlyvai kyši.

Čia paliepių torielkos po mišką išklotos,
Čia kiauliabudės pūpso lyg pievos kemsotos,

Čia po eglėm šeimynom sudygę ruduokės,

Čia pušyne iš gruodo išauga žaliuokės,

Čia rausvos, melsvos, pilkos ūmėdės sutūpę, –
Linksmutės, gražiai auga, niekas joms nerūpi.

Čia kazlėkai pakrūmėm ant piemenų tako
Tartum kupkeliai kniūpšti, kaip Mickevčius sako.

Čia nemunės iš kelmo, lepšiai tarp alksnyno,

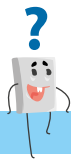
Čia šalpionai tarp stuobrių dygsta iš skiedryno.

Čia musmirės raupuotos, veršakiai gleivėti,

Čia grybai ir šungrybiai vardais nežymėti.

3. Kas išreiškiama poezija?

Jono Strielkūno, Marcelijaus Martinaičio poetinis žodis

ĮŽVELK

- Su bendraklasiu aptarkite, kodėl kuriama poezija.
- Žiūrėdami į paveikslėlius pasvarstykite, apie ką sukurtumėte posmą ar visą eilėraštį.

SKAITYK IR SUPRASK (Kaip skaityti, p. 143; p. 150)

- Raiškiai perskaityk J. Strielkūno eilėraštį „Pabudimas“.
- Išsiaiškink nežinomus žodžius, pasitikslink jų prasmę žodyne.

1 tekstas

Jonas Strielkūnas

Pabudimas

Iš vaikystės

Pasaulį pastebi – įkalta sienon vinį,
Ir kailinius kertėj¹, ir katiną ant pečiaus²,
Pasaulį, įprastą, mažytį, kasdieninį.
Bet ir pasaulis mažas greitai plečias.

Dangus medinis – tamsios lubų lentos,
Asla³ – žemynas molio, tik keliauk.
O tarp langų paveikslas (dar ne šventas,
Kaip nebešventas bus jis daug vėliau).

Ateina dėdės, dėdin⁴, kaimynai.
Jų kalbos pilnos prievolių⁵, karų.
Karščiuoja kaimai – atskiri žemynai,
Paklydę tarp rytų ir vakarų.

Neramios naktys langines klabena.
Kas bus ir kas yra – suprast nelengva.
Bet jau išmokai pirmo savo meno –
Sutikt saulėtekį pro atveriamą langą.

¹ Kertė – patalpos kampas. ² Pečius (senoji svetimybė) – krosnis. ³ Asla – molio grindys. ⁴ Dėdina (tarmybė) – dėdienė, dėdės žmona. ⁵ Prievolė – kas privaloma, ką reikia atlikti.

A B C NAGRINĖK

A

- Kokį įspūdį sukėlė perskaitytas eilėraštis, apie ką jis? Ką primena eilėraščio vaizdai?
- Išvardyk dalykus, kuriuos pamato pabudęs eilėraščio žmogus (įsidėmėk: eilėraščio žmogų dar galima vadinti lyriniu „aš“, lyriiniu subjektu, eilėraščio kalbančiuoju).

B

- Eilėraštyje gausu perkeltinės prasmės, tad pasvarstyk ir nurodyk eilėraščio pavadinimo ir pasvirai po juo parašytų žodžių reikšmę. Susiek su iliustracija dešinėje.
- Aptarkite kiekvieną posmą su bendraklasiu ir nurodykite, kas ir kaip juose vaizduojama. Remkis *Kaip nagrinėti eilėraštį*, p. 150.

1 posme vaizduojama _____

2 posme _____

3 posme _____

4 posme _____

- Rask tinkamų citatų, įrodančių, kur vyksta veiksmas.
- Koks eilėraščio žmogaus pasaulis? Ar jis kinta? Atsakyk savais žodžiais arba citata.

C

- Pasvarstyk, apie kokius istorinius dalykus netiesiogiai užsimenama 3 ir 4 posmuose.
- Paaiškink, ką apie eilėraščio žmogaus būseną sako veiksmažodžiai *pastebi* (1 posme) ir *išmokai* (4 posme).
- Su bendraklasiu suformuluokite eilėraščio „Pabudimas“ temą ir idėją.

SKAITYK IR SUPRASK (Kaip skaityti, p. 143; p. 150)

- Raiškiai perskaityk M. Martinaičio eilėraštį „Kukučio apsilankymas Vilniuje“. Atkreipk dėmesį į ženklius eilučių pradžioje ir pabaigoje, pagalvok, ką jie reiškia.
- Išsiaiškink nežinomų žodžių reikšmes, pasidomėk, kur yra minimi vietovardžiai.

2 tekstas

Marcelijus Martinaitis

Kukučio baladės

Kukučio apsilankymas Vilniuje

– Tai didelis Vilnius!
Vienam pakrašty stypso gandras,
kitam –
girdėti kalenimas!

4. Kaip nuoširdi draugystė išmoko pasitikėti savimi?

Ketrinos Paterson romano „Tiltas į Terabitiją“ siužetas

ĮŽVELK

- Kodėl pasitikėjimas savimi yra vertybė?
- Ką vertingiausio žmogui gali duoti draugystė?

SKAITYK IR SUPRAK (Kaip skaityti, p. 143)

Perskaityk romano „Tiltas į Terabitiją“ pristatymą ir ištrauką, pasižymėk svarbiausius siužeto įvykius.

Ketrina Paterson (Katherine Paterson)

Tiltas į Terabitiją (ištrauka)

Dešimtmetis penktokas Džesas gyvena JAV, kuri visai nepašali į svajonių šalį. Jų šeimoje net penki vaikai (Džesas, vienintelis berniukas, jaučiasi vienišas), mama amžinai pavargusi, o tėtis nuolat dirba ir visai neranda laiko sūnui (jis vaizduojamą dieną sūnui pasako vienintelį sakinį: „Ar ne per vėlai melži, sūnau?“). Džesas turi melžti šeimos karvę Besę ir padaryti daugybę kitų ūkio darbų. Pilką kasdienybę praskaidrina tik graži svajonė – jis nori tapti greičiausiu penktoku (ir tam įtemptai ruošiasi) – ir pomėgis piešti, nors tėvas tam ir nepritaria. Vieversių upelio mokykla, kurioje mokosi Džesas, yra neturtinga – joje nėra nei valgyklos, nei sporto salės, trūksta paprastų mokymo priemonių ir sporto inventoriaus, mokytojai konservatyvūs¹, tik viena muzikos mokytoja pastebi Džeso meninį talentą ir skatina jį tobulėti.

Pilkas Džeso gyvenimas pasikeičia, kai į kaimynų namą atsikrausto jauna, išsilavinusi šeima, kuri turi dukrą Leslę Berk. Džesas susidraugauja su Lesle – drąsia, sportiška (ji laimi bėgimo varžybas, aplenkia visus berniukus), atvira, geraširdė mergaitė. Leslė atveria Džesui knygų ir fantazijos pasaulį. Miške, už upelio, draugai susikuria savo žaidimų šalį ir pavadina ją Terabitija. Ten jie jaučiasi laisvi, o Džesas, padedamas Leslės, tampa karaliumi ir šauniu riteriu, stipriu ir narsiu, pasiryžusiu visokiems žygdarbiams.

Mokykloje jų laukia daug iššūkių: tenka kovoti su patyčiomis, įveikti įžūlių septintokę Dženisę, kuri ne tik yra vyresnė ir stipresnė, bet ir neturi gerumo. Vis dėlto vieną dieną...

Per pertrauką priėjo Leslė ir pasakė tualete išgirdusi, kaip už vienų durų kažkas verkia.

– Aš negaliu patikėti, – pridūrė tyliau, – bet, sprendžiant iš kojų, ten tikrai Dženisė Eiveri.

– Juokauji, – ant klozeto sėdinčios ir žliumbiančios Dženisės Eiveri Džesas niekaip negalėjo įsivaizduoti.

– Klausyk, juk niekas mokykloje daugiau neturi išsibraižęs ant sportbačių Vilardo Hago pavardės. Be to, ten tiek pridūminta, kad dujokaukės reikia.

– Ar tu tikrai girdėjai, kad jinai verkė?

– Džesai Aronsai, gal aš jau galiu atskirti, kada žmogus verkia ir kada ne.

Viešpatie, kas jam darosi? Dženisė Eiveri jam atnešdavo nelaimės, o dabar jam rūpi, kas jai atsitiko, – tarsi ji būtų koks Berko pilkasis vilkas ar į krantą išmestas banginis.

– Ji neverkė netgi tada, kai vaikai tyčiojosi iš jos po tos istorijos su laiškeliu.

– Žinau.

– Tai ką mums daryti? – jis pakėlė akis į Leslę.

Kaip jai paaiškinti?

– Lesle, jeigu ji būtų plėšrus gyvūnas, mes privalėtume jai padėti.

Leslė įtariai dėbelėjo jį.

– Tu pati man visą laiką sakai, kad negalima būti abejingam.

– Bet čia juk Dženisė Eiveri.

– Jeigu ji verkia, vadinasi, atsitiko kažkas labai rimta.

– Na ir ką tu žadi daryti?

– Aš negaliu eiti į mergaičių tualetą, – visas nukaitęs pasakė jis.

– Aha, suprantu. Tu žadi mane siųsti į ryklio nasrus. Ne, labai jums ačiū, pone Aronsai.

– Lesle, prisiekiu, jeigu tik galėčiau, tikrai nueičiau, – užtikrino jis, tvirtai tikėdamas, kad taip ir padarytų. – Juk tu jos nebijai, Lesle? – jis nenorėjo pasakyti nieko įžūlaus, tik buvo pritrenktas, kad Leslė bijo.

Ji sužaubavo akimis ir išdidžiai atlošė galvą, kaip buvo pratusi.

– Gerai, einu. Bet žinok, Džesai Aronsai, tai kvailiausia mintis, kokia tik tau buvo atėjusi į galvą. <...>

Leslė išdidžiai šypsojosi iki pamokų pabaigos ir jau sėdėdama autobuse. Eidama pro ją į autobuso galą Dženisė Eiveri šypstelėjo jai kreivu šypsniu, o Leslė atsisuko į Džesą tartum sakydama: „Matai!“ Jis netvėrė smalsumu. Net tada, kai autobusas pajudėjo, ji išsisuko linktelėjusi galvą į Mei Belę, girdi, prie vaikų apie tai nedera kalbėti.

Ir štai pagaliau, kai abu atsisėdo saugioje tvirtovės prieblandoje, ji viską papasakojo.

– Ar žinai, kodėl ji verkė?

– Iš kur aš galiu žinoti? Dėl Dievo, Lesle, ar tu pagaliau pasakysi? Kas, po paraliais, ten vyko?

– Dženisė Eiveri labai nelaiminga. Ar gali įsivaizduoti?

– Aš tavęs klausiu, ko jinai verkė?

– Jos padėtis nelengva. Dabar suprantu, kodėl jai taip sunkiai sekasi bendrauti.

– Ar tu man pasakysi, kas atsitiko, kol aš dar nekuoktelėjau?

– Žinai, kad tėvas ją muša?

– Daug ką tėvai muša. Pasakysi, ar ne?

– Ne, jis iš tikrųjų muša. Už tokį mušimą Arlingtone žmonės už grotų sodina, – ir ji papurtė galvą, negalėdama tuo patikėti. – Tu neįsivaizduoji...

– Tai dėl to verkė? Dėl to, kad tėvas muša?

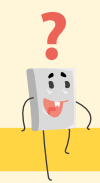
– Ne, ne. Jis muša ją nuolat. Dėl to mokykloje nebūtų verkus.

– Tai ko?

– Na...

Dieve, čia mėgstamiausias Leslės numeris. Ji tikrai išstampys jam nervus.

¹ Konservatyvūs – priešingas visokioms naujovėms, linkęs palaikyti seną tvarką.

IV temos apibendrinimas. Įsivertinimas

ĮVELGIU

- Kokių gyvenimo išbandymų patiria skaitytų IV temos kūrinių veikėjai?
- Kaip tuos gyvenimo išbandymus kūrinių veikėjai įveikia?
- Kokių gyvenimo išbandymų pats esi patyręs? Kaip juos pavyko įveikti?
- Ar gyvenimo išbandymai sustiprina žmogų? Kodėl taip manai?

NAGRINĖJU

1. Peržvelk perskaitytus IV temos kūrinius. Kuris iš jų labiausiai patiko?
2. Kuris skaitytas kūrinys paskatino susimąstyti? Apie ką?
3. Parašyk savo nuomonę apie labiausiai patikusį kūrinį.
4. Nusibraižyk lentelę ir užpildyk. Prireikus pasitark su draugu ar mokytoju.

Kaip žmogų veikia gyvenimo išbandymai?	
Ką nauja sužinojau?	
Ko išmokau?	
Ką įdomaus šia tema atlikau ir sukūriau? Kas geriausiai pavyko?	
Ką supratau?	
Ko nesupratau? Kas man galėtų tai paaiškinti, patarti?	
Kokia patirtimi ar mintimis galėsiu pasidalyti su tėvais ar draugais?	

KONTROLINIS ĮSIVERTINIMAS

1. Paminėk du faktus, kurie turėjo įtakos Šatrijos Raganos asmenybės formavimuisi.
 2. Charakterizuok Šatrijos Raganos apsakymo „Irkos tragedija“ veikėją Irką.
 3. Kas yra autentiškos patirtys? Pateik pavyzdį iš skaityto IV temos kūrinio.
 4. Kokia Alano Maršalo apysakos „Aš moku šokinėti per balas“ pagrindinė mintis?
 5. Ko galėtume pasimokyti iš kūrinių veikėjų? Pagrįsk skaitytų kūrinių pavyzdžiais.
 6. Įvardyk Elfi Doneli romano „Sudie, seneli, ištariau aš tyliai“ pasakotoją ir pagrindinius veikėjus.
 7. Kodėl Elfi Doneli romane „Sudie, seneli, ištariau aš tyliai“ vaizduojamą šeimą galima pavadinti tikra šeima?
 8. Kodėl pagrindinė Joanos Spyri apysakos „Heida“ herojė yra nereikalingas vaikas?
 9. Kas sieja Elfi Doneli romaną „Sudie, seneli, ištariau aš tyliai“ ir Joanos Spyri apysaką „Heida“? Išvardyk pagrindines temas ir vertybes.
 10. Kuris veikėjas labiausiai patiko? Atsakydamas remkis skaitytais IV temos kūriniais.
 11. Kuris IV temos kūrinys paliko didžiausią įspūdį? Nurodyk dvi priežastis.
- 2 taškai

1 taškas

2 taškai

1 taškas

2 taškai

2 taškai

2 taškai

2 taškai

2 taškai

2 taškai

2 taškai

Taškai	Pažymys
20–19	10
18–17	9
16–15	8
14–13	7
12–11	6
10–9	5
8–7	4
6–5	3
4–3	2